

Богдан Маланюк.
Мій батько.

Мій батько був освіченою, чулою, безмірно творчою, але критичною, безкомпромісною людиною, який мусив прожити своє життя на тлі морального занепаду двох світових воєн і всього того, що їм передувало і після них поставало.

Був глибоко віруючим - вірою великих людей - цебто без поверхових розмов, ярмаркових реквізитів, що я, наприклад, зрозумів під час нашого спільного перебування в Римі.

Ці якості - критичний погляд, власна позиція - його природний, іскрометний талант, звичайно прислужилися трагічній частині його життя. Різні організації і товариства, на які мусив був, на жаль, навчитися розраховувати в таборах інтернованих та інших таборах, не завжди були на висоті і часто навіть не усвідомлювали, хто перед ними.

Еміграція в США зберегла йому життя від НКВД і дала можливість писати, проте його матеріальні і психологічні умови були дуже важкими, особливо в перші роки. Пережив їх найперше завдяки безкорисливій допомозі друзів. До кінця життя він, наприклад, не знав, що друзі анонімно платять за видання окремих його творів.

Перша зустріч з моїм батьком, що не відбулася, то для мене своєрідна притча: не зміг прийти в пологовий будинок, оскільки таємна поліція робила в нашому будинку обшук. І було це в спокійний час, про який він сам дуже часто згадував, як про найщасливіший період його життя. На жаль, воно закінчилося початком Другої світової війни, нацистської окупації Польщі і Чехословаччини. До неї, до Моравії, Кунштату, Подебрад і Праги батько мав особливо близькі стосунки. В Подебрадах закінчив навчання, Кунштат на Моравії, до якого вела його весільна подорож (літаком з Варшави до Брно, а потім на таксі), був не лише містом, з якого походила сім'я моєї мами, але і якимось чарівним містом зосередження письменників - Франтішек Галас, Климент Бохожак, пізніше Людвік Кундера. У Празі у нього був ще ряд друзів і знайомих.

Був дуже радий, що я отримав чеську європейську освіту.

Мені дуже шкода всього того. Прекрасного дитинства, проживання в Нью-Йорку, Гантері, Сприндфілді - зустрічі через 19 років, спільного шляху Париж - Рим - Неаполь. Між тим, маю багато листів, які промандрували відважними шляхами і мусили рахуватися з цензурою, і допитами мами і мене. Кожному я б побажав мати такого прекрасного батька, але нікому такої спільної долі.

Прага, 23 травня 1995 року.